

Typy inteligence podle Gardnera

Tradiční přehledy stylů učení vycházely z toho, který smysl je hlavní vstupní branou přijímaných informací. Hovoří se tak nejčastěji o typu zrakovém, sluchovém, pohybovém (kinestetickém) a dotykovém (taktilním). Gardner (1993) odvodil existenci různých podob inteligence (multiple intelligences) nikoli primárně od toho, který smysl hraje rozhodující úlohu při přijímání informací, ale od toho, jak jsou tyto informace dále zpracovávány v našem mozku.

Chce-li se učitel o žákovi, rodiče o svém dítěti, chlapec nebo dívka o sobě dovědět, kterému z "typů inteligence" se nejvíce podobá, pomůže mu následující orientační dotazník. Na každé tvrzení odpoví buď **ano** (souhlasí) nebo **ne** (nesouhlasí).

Tvrzení je u každého typu (každé složky) stejný počet (celkem 7). Bude-li u jednotlivého typu počet ano pět nebo více, půjde o zvýšené předpoklady ve prospěch daného typu. Při posuzování výsledků nutno vzít v úvahu, že málokdo je jednostranně vyhraněným typem, většinou se setkáváme s kombinovanými typy v nejrůznějším složení nebo typy s průměrnými předpoklady ve všech složkách. Kdo dosáhne převahy ve většině typů, může být posuzován jako typ všestranných předpokladů.

(Bud'te si při podobném "testování" ale vědomi malé spolehlivosti jednoduchého testu a rizika "škatulkování". Nikdy nedělejte na základě podobných jednoduchých zkoušek závažné závěry o dětech. Pamatujte, že Gardnerovo schéma je jen jednou z možných typologií, sám autor už dnes pracuje na mírně odlišné verzi. Rovněž pamatujte, že děti se teprve vyvíjejí a jejich převládající styl se ještě může měnit.)

Podkladem pro orientační dotazník byl popis Gardnerovy typologie podle Kovalikové (1995), který jsme pro tyto účely jen nepatrně upravili.

Logicko-matematická inteligence. Projevuje se náklonností ke světu předmětů, číselných symbolů a matematických operací.

Chlapec/dívka s těmito předpoklady:

- počítá aritmetické příklady rychle z hlavy
- baví ho/ji počítání
- dává otázky jako "Kde končí vesmír?",
"Co se stane, až zemřeme?", "Kdy začal čas?"
- odůvodňuje věci logicky a jasně
- hraje šachy, damu a jiné strategické hry a vyhrává v nich
- vymýšlí experimenty, aby vyzkoušel/a věci, kterým nerozumí
- stráví hodně času řešením logických hádanek
a hrami jako např. Rubikova kostka

Jazyková (lingvistická) inteligence. Projevuje se náklonností ke světu slov a knih a k zachycování událostí.

Chlapec/dívka s těmito předpoklady:

- rád/a píše
- vymýšlí fantastické historky nebo vypráví vtipy a příběhy
- má dobrou paměť na jména, místa, data nebo maličkosti
- ve volném čase rád/a čte,
- nečiní mu/jí potíže analýza a syntéza slov
- má v oblíbě nesmyslné rýmy a jazykolamy

· rád/a luští křížovky, přesmyčky, hraje hry se slovy

Prostorová inteligence. Vyznačuje se dobrou schopností vnímat vizuální stránku světa a představovat si něco.

Chlapec/dívka s těmito předpoklady:

tráví volný čas uměleckými činnostmi

uvádí, že má jasné zrakové představy, když přemýšlí

· snadno se orientuje v mapách, náčrtcích a diagramech

kreslí přesné podoby lidí nebo věcí

· má rád/a ve vyučování filmy a diapozitivy nebo fotografie

rád/a si hraje se skládačkami a bludišti

je u něj/ní časté denní snění

Tělesně-pohybová (kinestetická) inteligence. Schopnost vysoce diferencovaně a obratně používat svého těla a zacházet s předměty.

Chlapec/dívka s těmito předpoklady:

· vyniká v soutěživých sportech

· pohybuje se, šije sebou, podupává, vrtí se, když sedí

· rád/a provozuje pohybové aktivity, jako jsou plavání, jízda na kole, turistika, jízda na skateboardu

má potřebu dotýkat se lidí, s kterými mluví

· má v oblíbě různé nebezpečné horské dráhy v lunaparcích

· je zručný/á při takových pracích, jako je řezbářství, šití nebo zpracovávání dřeva

dovedně napodobuje gesta, způsoby nebo chování jiných lidí

Hudební inteligence. Schopnost zvládnout intonaci, melodii, rytmus, tóny a skladbu.

Chlapec/dívka s těmito předpoklady:

· hraje na nějaký hudební nástroj

· pamatuje si melodie písniček

· upozorní hned, když je tón mimo tóninu

· říká, že potřebuje hudbu, aby se při ní mohl/a učit

· sbírá desky a nahrávky

· zpívá si pro sebe

· udrží rytmus podle hudby

Intrapersonální inteligence. Schopnost uvědomovat si sám sebe, vyznat se ve vlastním citovém životě.

Chlapec/dívka s těmito předpoklady:

- projevuje smysl pro nezávislost nebo má silnou vůli
- v diskusích o sporných tématech má vyhraněné názory
- působí dojemem, že žije ve svém vlastním vnitřním světě
- je rád/a sám/sama, aby se věnoval/a svým osobním zájmům,
koníčkům nebo projektům
- působí dojemem, že má velkou sebedůvěru
- jde svou cestou ve způsobu oblékání a chování, zaujímá vlastní postoje
- je vysoce motivován/a pro práci na nezávislých projektech

Interpersonální inteligence. Schopnost všimnout si chování, pocitů a motivace jiných lidí a rozlišovat je.

Chlapec/dívka s těmito předpoklady:

- má hodně přátel
- má hodně společenských kontaktů ve škole nebo v sousedství bydliště
- působí dojemem, že "se vyzná"
- zapojuje se do mimoškolních společných činností
- působí jako "rodinný usmiřovatel" při hádkách
- rád/a hraje skupinové hry s jinými dětmi
- projevuje hodně empatie pro pocity druhých